МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛ СОЁЛ ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ЯАМ
АНАГААХЫН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ҮНДЭСНИЙ ИХ СУРГУУЛЬ

Гар бичмэлийн эрхтэй ©

БОЛДЫН ОЮУНГЭРЭЛ

НИЙСЛЭЛИЙН ӨРХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВҮҮД ДЭХ ХӨХНИЙ ӨМӨНГӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРИМ АСУУДАЛД

Е720100 Нийгмийн эрүүл мэнд

Нийгмийн эрүүл мэндийн магистрын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл

Улаанбаатар хот
2016 он

МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОВСРОЛ СОЁЛ ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ЯАМ
АНАГААХЫН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ҮНДЭСНИЙ ИХ СУРГУУЛЬ

БОЛДЫН ОЮУНГЭРЭЛ

НИЙСЛЭЛИЙН ӨРХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВҮҮД ДЭХ ХӨХНИЙ ӨМӨНГӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРИМ АСУУДАЛД

Эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч:

Анагаах ухааны доктор Ж.Энхцэцэг

Эрдэм шинжилгээний ажлын зөвлөх:

Анагаах ухааны доктор, дэд профессор Д.Даваалхам

Эрдэм шинжилгээний ажлын шүүмжлэгч:

Анагаах ухааны доктор, дэд профессор Д.Оюунчимэг

Улаанбаатар хот
2016 он

ГАРЧИГ

ГАРЧИГ

ТОВЧ ХУРААНГУЙ (ABSTRACT)

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ 5

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ 6

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ 7

БҮЛЭГ 1. УДИРТГАЛ 8

1.1. Судалгааны ажлын үндэслэл 8

1.2. Судалгааны зорилго 9

1.3. Судалгааны зорилт 9

1.4. Судалгааны ажлын шинэлэг тал 10

1.5. Судалгааны ажлын практик ач холбогдол 10

1.6. Судалгааны ажлыг хэлэлцүүлсэн байдал 10

1.7. Судалгааны ажлыг хэвлүүлсэн байдал 10

1.8. Судалгааны ёс зүйн асуудал 12

БҮЛЭГ 2. ХЭВЛЭЛИЙН ТОЙМ 13

2.1. Хөхний өмөнгийн тухай ойлголт 13

2.2. Хөхний өмөнгийн тархалт 13

2.3. Хөхний өмөнгийн эрсдэлт хүчин зүйлс 18

2.4. Хөхний өмөнгийн урьдчилан сэргийлэлт 21

2.4.1. Анхан шатны тусламжийн түвшинд ашиглаж буй хөхний өмөнгийн урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлэг, хяналтын удирдамжууд 21

2.4.2. Анхан шатны тусламжийн түвшинд ӨЭМТ-д хэрэгжиж буй 23

стратеги, хөтөлбөрүүд..........23

2.4.3. Хөхний өмөнгийн эрт илрүүлэг оношилгоо, эмчилгээ, хяналтын..........27

стандарт MNS 5861:2011 27

2.5. Хөхний өмөнгийн эрт илрүүлэг 27

2.5.1. Хөхөө өөрөө шалгах арга 28
2.5.2. Хөхний эмнэлзүйн үзлэг 29
2.5.3. Маммографи 30
БҮЛЭГ 3. СУДАЛГААНЫ ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН БА АРГА ЗҮЙ 31
3.1. Судалгааны загвар 31
3.2. Судалгааны хамрах хүрээ ба түүвэрлэсэн арга 31
3.3. Судалгааны ажлын хэрэглэгдэхүүн 32
3.4. Судалгааны ажлын мэдээ, материал цуглуулсан арга 32
3.5. Судалгаанд хэрэглэсэн аргачлал 33
3.6. Судалгааны ажлын үр дүнгийн статистик боловсруулалт 34
БҮЛЭГ 4. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ҮР ДҮН 35
4.1. Судалгаанд хамрагдсан эмч нарын ерөнхий мэдээлэл 35
4.2. Нийслэлийн хүн амыг хөхний өмөнгөөс урьдчилан сэргийлэх, анхан шатнытусламж үйлчилгээний зарим үйл ажиллагаа 36
4.3. Хөхний өмөнгийн эмнэлзүйн удирдамж, стандарт, ... 48
протоколын хэрэглээ 48
4.4. Хөхний өмөнгийн эрт илрүүлгийн хамрагдалтанд нөлөөлөх 52
зарим нөөц, үнэлгээ 52
БҮЛЭГ 5. СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ХЭЛЦЭМЖ 58
ПРАКТИК ЗӨВЛӨМЖ 66
НОМ ЗҮЙ
ХАВСРАЛТ

БҮЛЭГ 1. УДИРТГАЛ

1.1. Судалгааны ажлын үндэслэл

Хөхний өмөн нь 2012 оны байдлаар дэлхийн улс орнуудын эмэгтэйчүүдийн нийт хавдрын 16 хувийг эзэлдэг бөгөөд жил тутам хөхний өмөнгийн 458 000 нас баралт, 1.7 сая өвчлөлийн шинэ тохиолдол бүртгэгдэж байна. Сүүлийн жилүүдэд манай орны эмэгтэйчүүдэд хөхний өмөнгийн өвчлөл, нас баралт тасралтгүй нэмэгдэх хандлагатай байгаа бөгөөд хөхний өмөнгийн шалтгаант нас баралтын 6-р байранд орж байна.[1]

Монгол улсад 2013 онд бүртгэгдсэн нийт өмөнгийн 2 хувийг хөхний өмөн эзэлж байгаа бол эмэгтэйчүүдийн дунд зонхилон тохиолдох өмөнгийн 5 хувийг тус тус эзэлж байна.[2] 2000 оны байдлаар дэлхий нийтэд хөхний өмөнгөөр 412000 эмэгтэй нас барсан нь эмэгтэйчүүдийн нийт нас баралтын 1.6 хувийг эзэлж байсан бол 2008 онд 485503 эмэгтэй нас барж, эмэгтэйчүүдийн нийт нас баралтын 12.4 хувийг эзэлж байгаагаас үзэхэд хөхний өмөнгийн нас баралт жилээс жилд нэмэгдэж байна. [3] Тухайлбал шинээр оношлогдсон хөхний өмөнгийн 64.2 хувь нь 3, 4 шатандаа оношлогдож 61.7 хувь нь анх оношлогдсоноос хойш 1 жилийн дотор нас барж байна. Иймд хөхний өмөнгийн нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг сайжруулж, анхан шатны түвшинд цаг алдалгүй илрүүлэх, эрсдэлт хүчин зүйлийг тодорхойлон сургалт сурталчилгааг сайжруулах зайлшгүй шаардлага тулгараад байна.[4, 5]

Хойд америк, Канад, Шинэ Зеланд, Баруун Европын орнуудад хөхний өмөнгийн өвчлөл хамгийн өндөр бүртгэгдсэн бөгөөд энэхүү үзүүлэлт Латин Америк, Зүүн Европ, Африк ба Ази тивийн төвийн болон халуун бүсийн орнууд Зүүн хойд Ази (БНХАУ, Монгол, Солонгос, Япон)-д дунд болон бага, ялангуяа Монгол улсад хөхний өмөнгийн өвчлөл харьцангуй бага байгаа нь зарим эрдэмтдийн судалгаанд тэмдэглэгджээ.[7]

Дэлхийд хөхний өмөнгийн шинэ тохиодлын 75 хувь, нас баралтын 84 хувь нь 50 буюу түүнээс дээш насны эмэгтэйд тохиолдож байна. 40-49 насны 232 эмэгтэй тутмын 1-д, харин 70-79 насны 29 эмэгтэй тутмын нэгд нь хөхний өмөн оношлогддог байна. 2006 онд ДЭМБ-аас хөхний өмөнгийн тавилан оношлогдсон үе шатнаас ихээхэн хамаардгийг тодорхойлсон ба 0 үе шатандаа оношлогдсон өвчтнүүдийн 92 хувь анх оношлогдсноос хойш 5 жил амьдрах чадамжтай байхад 1 дүгээр шатандаа оношлогдогсдын 87 хувь, 2 дугаар шатандаа бол 75 хувь, харин 3 ба 4 дүгээр

шатандаа бол 46 хувь болон 13 хувь болж амьдрах чадамж нь буурдаг байна.[8]

Хавдар судлалын төвийн 10 жилийн 2001-2012 оны статистик мэдээнээс үзэхэд, 2001 онд хөхний өмөнгийн шинэ тохиолдол 100000 хүн амд 52 байсан бол 2011 онд 139 болж нэмэгджээ.[9] Монгол улсын үндэсний статистик үзүүлэлтээр 2007 онд хөхний өмөнгөөр 4 эмэгтэй нас барж байсан бол 2011 онд 44 эмэгтэй нас барсан байна. Эдгээр үзүүлэлт нь хөхний өмөнгийн эрт илрүүлгийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зайлшгүй хийх ёстойг нотолж байна.[2]

Монгол улсад ''Хорт хавдраас сэргийлэх, хянах дэд хөтөлбөр'', ''Эрүүл монгол хүн хөтөлбөр", ''ХБӨ-өөс сэргийлэх, хянах үндэсний хөтөлбөр'', ''Хорт хавдартай тэмцэх хөтөлбөр'' зэрэг хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлээд багагүй хугацаа өнгөрч байгаа ч ялангуяа хөхний өмөн эрт илрүүлэх, оношлох боломжоор бусад өмөнгөөсөө илүү хялбар боловч өвчлөл, нас баралт буурахгүй байна. Хүн амын суурьшил ихтэй Улаанбаатар хотын эмэгтэйчүүдэд хөхний өмөнгийн эрт илрүүлэг ялангуяа өвчлөл, нас баралтыг бууруулж, амьдралын чанарыг дээшлүүлэхэд нэн шаардлагатай эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ үзүүлж буй өрхийн эмч нарын мэргэжлийн зарим үйл ажиллагааг бодитой үнэлэх шаардлага нь бидний судалгааны үндэслэл боллоо.

1.2. Судалгааны зорилго

Нийслэлийн хүн амыг хөхний өмөнгөөс урьдчилан сэргийлэх, анхан шатны тусламж үйлчилгээний зарим үйл ажиллагаа, эмнэлзүйн удирдамж, стандарт, протоколын хэрэглээ, эрт илрүүлэгт нөлөөлөх зарим нөөцийн хамаарлыг судлах

1.3. Судалгааны зорилт

1. Нийслэлийн хүн амыг хөхний өмөнгөөс урьдчилан сэргийлэх, анхан шатны тусламж үйлчилгээний зарим үйл ажиллагааг судлах
2. Нийслэлийн өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн эмч нарын дунд хүн амыг хөхний өмөнгөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх эмнэлзүйн удирдамж, стандарт, протоколын хэрэглээг судлах
3. Нийслэлийн хүн амын хөхний өмөнгийн эрт илрүүлгийн хамрагдалтанд нөлөөлөх өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн зарим нөөцийн хамаарлыг судлах

НОМ ЗҮЙ

1. Хавдар судлалын үндэсний төв: Стратеги төлөвлөгөө. 2011-2016: 9.
2. Эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлтүүд. Улаанбаатар; 2013.
3. Амарсанаа Э. Хөхний өмөн үүсэхэд нөлөөлөх зарим эрсдэлт хүчин зүйл. Анагаах Ухааны Докторын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл. Улаанбаатар: Эрүүл мэндийн шинжлэх ухааны их сургууль; 2009.
4. Эрүүл Мэндийн Яам: Хөхний өмөнгийн илрүүлэг эргэн дуудах тогтолцооны удирдамж; Улаанбаатар хот: 2012.
5. Breast cancer statistics on Incidence survival and screening. 2009 Oct 09.
6. Халдварт бус өвчнөөс сэргийлэх хянах үндэсний хөтөлбөр; 2007.
7. Paul Keihues, Stewart Bernard W. World Cancer Report. 2003.
8. World Health Organization: Guidelines for the early detection and screening of breast cancer. Regional office for the Eastern mediterranean. 2006.
9. Хорт хавдарын үндэсний хэмжээний тайлан; 2001-2011.
10. Хөхний өмөн эмнэлзүйн удирдамж. Улаанбаатар хот; 2011:6,11,27,9,31,2.
11. Сандуйжав Р. Хавдар судлал; 2012. х. 37,393,395.
12. Kang D. Preventive choises for hight risk women Based on Gene-Environment Interaction of Breast cancer. 2007, 2008.
13. Cokkinides V Smith RG, E.H., American Cancer Society Giudelines for the Early Detection of Cancer. 2006(Cancer Journal for Clinicians): p. 11-25, 56.
14. Claus EB,Thompson WD, Rishch N,. Genetic Analysis of Breast Cancer in the Cancer and Steroid Hormone Study. Am J Hum Genet. 1991 Feb;48(2):232-42.
15. Breast cancer facts and figures American Cancer Society. 2005-2006.
16. Шабанов МА, Любченко ЛН, Артамонов ВВ. Изучение ассоциации полиморфных маркеров генов сүр 19 И сүр 17 со спорадическим раком молочной железы. Онкология; 2003:975-82.
17. Breast cancer and hormone replacement therapy, collabrative group on hormonal factors in breast cancer. Lancet. 1997 Oct 11;350(9084):1047-59.
18. McDermot EW, Sgerry F, Shering SG, O'Higgins NJ. Preoperative Ca 15-3 concentration predict outcome of patients with breast carcinoma. Cancer. 1998 Dec 15;83(12):2521-7.22.
19. Parking LM. Cancer Incidence in Five continents, IARC 143 2005: p. 3-5.

20. American Cancer Society: Breast cancer facts. 2002, 2005-2013.
21. Canadian Cancer Society, 2006 Oct 18.
22. US. Department of health and human services, NCCN: The breast cancer. 2009.
23. Cecatti JG, Marinho LA, Costa- Gurgel MS. Knowledge, attitude and practise of mammography among women users of Public Health Service. Rev Saude Publica. 2003 Oct;37(5):576-82.
24. Murray T, Hill-Harmon MB, Greenlee RT. Cancer Incidence in the US. Cancer Journal for Clinicians. CA Cancer J Clin. 2001 Jan-Feb;51(1):15-36.
25. Freddie Bray Ahmedin Jemal, Mekissa M. Global cancer statistics. Cancer journal for Clinicians. 2011:618.
26. Хөхний өмөнгийн эрт илрүүлэлт, оношлогоо, эмчилгээ, хяналт. Монгол улсын стандарт MNS5851. Улаанбаатар: 2011.
27. Christine Perry, Hanlim Moon, Jorge Otera, et al. Breast cancer a different disease in Asian women, Global breast cancer conference. 2007 October 11-13: 1113-21.
28. Нямдаваа Н, Ягаан Д, Асай С, Хүрэлбаатар Н. Хөхний өмөнгийн онош хожимдлын шалтгааныг судалсан дүн; 2009:30.
29. Нямдаваа[1]Н, Оюунчимэг[2]Д, Ягаан[2]Д, Түвшингэрэл С. Монгол эмэгтэйчүүд дундах хөхний өмөнгийн тархвар зүйн байдал. Монголын анагаах ухаан. 2006;1(135)
30. Schwartz GF, Hughes KS, Lynch HT, Fabian CJ, Fentiman IS, Robson ME, et al. Proceeding of the International consensus conference on breast cancer risk, Genetics and Risk Management. Cancer. 2008;113(10): 2627-37.
31. Болорчимэг Б, Батбаатар Г. Хөхний өмөн үүсэхэд нөлөөлөх зарим хүчин зүйл ба эмчилгээний үр дүнг CA 15.3 маркераар хянах боломж. Монголын анагаах ухаан, 2007.
32. Gammon MD, Kelsey JL, John EM. Reproductive factors and breast cancer Epidemiol Rev. 1993;15(1):36-47.
33. Zhu H LX, Feng J, Wang Y. Oral contraceptive use and risk of breast cancer: a meta-analysis of prospective cohort studies. European Journal of Contraception and Reproductive Health Care. 2012;:17(6): 402-14.
34. Gierisch JM CR, Peragallo Urrutia R, Havrilesky LJ, Moorman PG, ets. Oral contraceptive use and risk of breast, cervical, colorectal, and endometrial cancers:

a systematic review. Cancer Epidemiology, Biomarkers and Prevention. 2013;(Oral contraceptive use and risk of breast, cervical, colorectal, and endometrial cancers: a systematic review.):22(11): 1931-43.

35. Nagrani R, Mhatre S, Boffeta P. Understanding rural-urban differences in risk factors for breast cancer in an Indian population. Cancer Causes Control. 2015 Nov 20.

36. Берштейн ЛМ, Бояркина МПЦырлина ЕВ, Семиглазов ВФ. . Величина коэффициента Гейла у больных раком молочной железы: Связь с менструальным статусом, массой тела и рецепторным фенотипом опухоли. Вопросы онкологии, 2004:том 50.

37. Giordano SH, La Vecchia C, Hortobagyi GN, Chabner B. Overweight, Obesity, Diabetes and Risk of Breast Cancer: Interlocking pieces of the puzzle. Oncologist. 2011;16(6):726-9.

38. Breast cancer statistics on Incidence survival and screening. 2009 Oct 09.

39. Rosner B, Chen, Hankinson SE, Colsitz GA, Willet WC. Moderate alcohol consumption during adult life: Drinking patterns and breast cancer risk, JAMA. 2011; 306(17): 1884-90.

40. Olu Oyesanmi M, David Snyder, Nancy Sullivan, BA, James Reston, Jonathan Treadwell, and Karen M Schoelles, SM, FACP. Alcohol Consumption and Cancer Risk. Agency for Healthcare Research and Quality (US);. 2010(Understanding Possible Causal Mechanisms for Breast and Colorectal Cancers): Nov.Report No.: 11-E003.

41. Ангармөрөн Д. Хөхний өмөнгөөр өвчлөгсдийн амьдрах чадварын судалгаа. Анагаах Ухааны докторын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл; 2014. х. 62.

42. Miller AB, Johnson KC, Collishaw NE, Palmer JR, Hammond SK, Salmon AG, et al. Active smoking and second hand smoke increase breast cancer risk; The report of the Candian expert panel on tobacco smoke and breasr cancer risk. Tob Control. 2011 Jan;20(1):e2.

43. Hvidtfledt UA, Keiding N, Tienneland A, Lange T, Andersen I, Sorensen TI et al. Risk of breast cancer in relation to combined effects of hormone therapy, body mass index, and alcohol use by hormone- receptor status. Epidemiology. 2015 May;26(3):353-61.

44. Eliassen AH HS, Rosner B,Holmes MD, Willet WC. Physical activity and risk

of breast cancer among postmenopausal women. Arch Intern Med. 2010;170(19)(Epub):1758-64.

45. Schatzkin A, Peters TM, Gierach GL, Moore SC, Lacey JV, Jr, Wareham NJ, et al, Physical activity and postmenopausal breast cancer risk in the NIH-AARP diet and health study. Cancer Epidemiol Biomarkers Prev. 2009 Jan;18(1):187-95.

46. Stinesen Kolberg K, Wilderäng U, Möller A, Steinek G, Worrying about one's children after breast cancer diagnosis: desired timing of psychosocial intervention. Support Care Cancer. 2014 Nov;22(11):2987-95.

47. Rogue AT, Gambeloni RZ, Felitti S, Ribeiro ML, Santos JS. Inflammation-induced oxidative stress in breast cancer patients. Med Oncol. 2015 Dec;32(12):263.

48. Cursons J[1,2], Leuchowius KJ[3,4], Waltham M[5], Tomaskovic-Crook E[6], Foroutan M[7], Bracken CP[8] et al. Stimulus-dependent differences in signalling regulate epithelial-mesenchymal plasticity and change the effects of drugs in breast cancer cell lines. Cell Commun Signal. 2015 May 15;13:26.

49. Самбуупүрэв Д. Монголд зонхилон тохиолдох хавдрын эрт үеийн онош зүй; 2002. х. 154-55.

50. Эрүүл Мэндийн Яам. Хөхний өмөнгийн илрүүлэг, эргэн дуудах тогтолцооны удирдамж. 2012:2,7-8.

51. Jennings-Dozier K, Mahon. Cancer prevention, detection and control. 2002.

52. Кушлинский НЕ, Герштейн ЕС. Тканевая маркеры как факторы прогноза при раке молочной железы. Практическая онкология; 2002.

53. Combodian women's association: Breast cancer early screening. 2007.

54. Jacobsen KK, Von Euler-Chelpin M. Performance Indicators for Participation in Orgaized Mammography Screening. J Public Health Oxf. 2012/01/12:272-8.5

55. Bonfill Cosp X MCM, Pladevall Vila M, Marti J, Emparanza JI. Strategies for increasing the participation of women in community breast cancer screening. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2001:No.: CD002943. DOI: 10.1002/14651858.CD002943.

56. Richardson DC, Faux AM, Lawrence GM, Wheaton ME. Interval Breast Cancers in the Nhs Breast Screening Programme: Does the current definition exclude too many?. J Med Screen. 1997 Jan 01:169-73.

57. Эрүүл Монгол хүн хөтөлбөр. www.legal.info.mn.

58. Эрдэнэчимэг Э, Нямхорол Д, Оюунтогос Л. Хөхний хавдрын илрүүлгийн тусламж үйлчилгээ хайх зан үйлийн судалгаа. Монголын Мянганы Сорилтын Сан, АШУҮИС-ийн Нийгмийн Эрүүл Мэндийн Сургууль; 2011.
59. Лхагвасүрэн Ц, Амарсайхан Д, Дэлгэрмаа В, Даваалхам Д, Сугармаа М, Хишигтогтох Д. Эрүүл мэндийн байгууллагад суурилсан үр нөлөөг үнэлэх давтан судалгаа; 2013.
60. Стандартчилал, Хэмжил зүйн газар .2011. http://www.estandard.gov.mn. /file.php?sid=1921
61. Marmot MG, Cameron DA, Dewar JA, Thompson SG8 Willcox M. The benefits and harms of breast cancer screening5 an independent review. . Br J Cancer. 2013;:108(11):2205-40.
62. Hofvind S, Tretli S, Sebuodegard S, Moller B. Breast cancer mortality in participants of the Norwegian Breast Cancer Screening Program. Cancer. 2013;:119(17):3106-12.
63. Njor S NL, Moss S, Paci E, Broeders M8 Segnan N et al Breast cancer mortality in mammographic screening in Europe: a review of incidence-based mortality studies. J Med Screen. 2012;:19 Suppl 1:33-41.
64. Litaker D, Tomolo A. Association of contextual factors and breast cancer screening: finding new targets to promote early detection. J Womens Health (Larchmt), 2007 Jan-Feb;16(1):36-45.
65. Anderson EE, Tejeda S, Childers K, Stolley MR, Warnecke RB, Hoskins KF, Breast cancer risk assessment among low-income women of color in primary care: a pilot study. J Oncol Pract. 2015 Jul;11(4):e460-7.
66. Zhou Q, Shen J, Liu YZ, Lin GZ, Dong H, Li K. Effects of doctor-patient communication on quality of life among breast cancer patients in southern China. Asian Pac J Cancer Prev. , 2014;15(14):5639-44.
67. Mukem S, Mcneil E, Sriplng H, Tangcharoensathien V. Breast cancer screening among women in Tailand: Analyses of Population-Based Household Surveys. J Med Assoc Thai. 2014 Nov;97(11):1106-18.
68. Poole B, Black C, Gelmon K, Kan L. Is Canadian women’s breast cancer screening behaviour associated with having a family doctor? Can Fam Physician. 2010 Apr;56(4):e150-7.

69. Duport N. Characteristics of women using organized or opportunistic breast cancer screening in France. Analysis of the 2006 French health, Health Care and Insurance survey. Rev epidemiol Sante publique. Rev Epidemiol Sante Publique. 2012 Nov 14:421-30.

70. Батзориг Б. Хөх, умайн хүзүүний эрт илрүүлгийн регрессийн аргаар судалсан дүн. Анагаах Ухааны докторын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл; 2015. х. 62.

71. Murphy JR, Krebs LU, Bakemeier RF, Shen Z, Ryals T. Department of Medicine, University of Colorado School of Medicine, Denver, USA. Attitudes of Colorado health professionals toward breast and cervical cancer screening in Hispanic women. 1995:95-100.

72. Bowling A. Implications of preventive health behaviors for cervical and breast cancer screening programmes. 1989:224-31.

73. Hori A, Kawachi T, Wada K, Takeyama N, Tanabashi S, Matsushita S. Takayama Study: Husband's Smoking Status and Breast Cancer Risk in Japan. Cancer Sci. 2015 Apr;106(4):455-60.

74. Chelsea C, Antony B, Miller AB, Thomas E, Rohan TE. Active cigarette smoking and risk of breast cancer. International Journal of Cancer. 2015 May 1;136(9): 2204-2209.